

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY X - SEGONA EPOCA

MARÇ - ABRIL DE 1928 :: N.º 52

SUMARI:

TEXT: La nostra opinió.—Conferències.—Curset de guies excursionistes, per *Lluís Sarlé-Roigé*.—Serra de Cadí, per *Pere Père*.—El Baptisteri de Sant Miquel, per *Joan Duch*.—Les "Falles" de Sant Josep, per *P. G.*.—Crònica.—Fulla d'Excursions.

DIBUIX: El Baptisteri de Sant Miquel, per *Joan Duch*.

RADIO TELEFONIA

MOTORS. - TRANFORMADORS. - GRUPS.-
BOMBES. - CONTADORS. - AUTOMÓBILS

ISIDRE ARMENGOL

Sant Pere, 35 :-: Telèf. 1066
TERRASSA

INSTAL·LACIONS COMPLETES
DE VIDRES I CRISTALLS PLANS

PREUS ECONÒMICS

HUC JOAN BASSINER

Successor de Joan B. Rovira

Sant Jaume, 35.-Tel. 960-Terrassa

FABRICA DE TEULES

TEULES PLANES
tipos MARSELLA, marca

SEGUÉS,

DONADEU I C.^A

Despatx: FONT-VELLA, Núm. 1

Telèfon, 537

FÀBRICA: Sant Marià, 193

Telèfon, 485 - TERRASSA

Garantim la porositat, resistència i color vermell

Josep Castin

JOIERIA I RELLOTJERIA

Arrabal, 25

MOBLES
DELUXO
Y: TAPIS
SERIA:

FUSTE
RIATA
BRICAB
SERRAR

Despatx:
Sant Pere, 40

Tallers:
Galileo

RAMON

SANT PERE 21

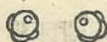
VANCELLS

TERRASSA

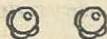
ESTUDI FOTOGRAFIC

ARTICLES FOTOGRAFICS I D'ESPORT

Fàbrica de Calçat
de totes menes

Especialitat en el d'excursio-
:-: ta i demés sports :-:

JOAN MARTINEZ

Mas-Adei, 49 - TERRASSA

Confiteria
FARGAS

DOLÇOS - VINS - LICORS -
XAMPANY - PASTISSERIA.

Especialitat en servir
Casaments i Bateigs.

Sant Antoni, 89
TERRASSA

Café - COLÓN - Bar

Esplèndit saló de billars

Café exquisit - Licors de marca

Plaça Vella, 12 i Cremat, 8 - Telèfon, 707 - Terrassa

CENTRE EXCURSIONISTA

Sant Antoni, 64

:: CLUB PIRENENC ::

Sant Pere, 38

EGARA - TERRASSA

PER

Josep Soler i Palet

(Discurs d'entrada a l'Academia de Bones Lletres de Barcelona)

EDICIÓ D'HOMENATGE

de les entitats Centre Excursionista i Club Pirenenc, de Terrassa

En

es subscriu per exemplar a l'obra EGARA -
TERRASSA, Edició d'Homenatge, pel preu de cinc pts.
l'exemplar, per entregar a

NOTES: Aquesta obra, que comprén l'història d'Egara i de Terrassa des dels temps més remots, contindrà, a més, una biografia de l'autor. Diverses i excel·lents il·lustracions acompanyaran el text.

Formarà un volum bellament editat, que constarà d'unes duescentes pàgines.

Es intent de les entitats editores que s'escaigui l'aparició de l'obra juntament amb la obertura del Museu-Biblioteca llegat a la nostra ciutat per l'il·lustre patrici.

ARXIV

DEL CENTRE
EXCURSIONISTA
DE TERRASSA

ANY X

Segona època

MARÇ - ABRIL 1928

NÚM. 52

LA NOSTRA OPINIÓ

ALLÓ més important de la nostra vida no és precisament el lloc on ens trobem, sinó la direcció en què ens movem. Aquell que imprimeix en les seves actuacions una marcada tendència dirigida cap al millorament o perfecció de les col·lectivitats que alenen inspirades en una ideologia que no li és indiferent, mereix el nostre plàcem i el nostre apoi. I per això, havent-se insinuat en la ciutat nostrada un cert moviment que tendeix a la unificació entitatorial de les agrupacions que ens són afins, primerament, i que després s'ha limitat en pro de l'agrupament de les publicacions excursionistes, no podem per menys que exposar-hi la nostra opinió.

Pel que fa referència a la unificació entitatorial, la creiem utòpica actualment en què el nostre ideal no tots l'hem sabut comprendre cabalment i un sentir nefast de predomini de un individu sobre l'altre impera. No serem tan escèptics, però, de no creure que l'aplegament d'aquestes activitats seria inferior, en fortalesa, a la suma de les que hi han disperses: és que la nostra especial idiosincràsia, obliga, sense que es procuri esmenar-se, a ésser més actius i diligents allà on degut a una col·lectivitat més reduïda podem imposar-nos fàcilment i figurar per damunt dels demés. Valenta tonterial!

La segona tendència, o sigui la publicació única, la creiem factible, i no concebim com hi ha qui incorrent en paradoxes inexplicables, accepta com a bona aquesta idea i declara no estar conforme amb ella.

En aquests moments en què sembla provenir-nos una aciençada orientació barcelonina, nosaltres, lliures de rezels, com la mare carinyosa malgrat haver-la abandonada en malestruga hora el producte de ses entranyes, estenem els braços protectors i obrim de bat a bat les portes de la cordialitat.

CONFERÈNCIES

OBEINT a la tasca cultural que venim desenrotllant, hem sol·licitat el concurs de valuosos conferencians, que successivament vindran a completar l'actual cicle de conferències. Avui ens és grat donar una lleugera idea, de ço que foren les tres darreres conferències dominicals que han tingut lloc en la nostra entitat.

El dia 4 de març, el culte literat Joan Santamaria, sobre el tema «Ripoll i Poblet», féu una descripció gràfico-sentimental d'aquests monestirs catalans. Amb gran prolixitat de detalls per mitjà dels diapositius, explicà dades d'història, de restauracions i de valor artística que contenen aquelles edificacions seculares, terminant llegint una inspirada prosa de les seves «Visions de Catalunya», que culminava en aquests mots: «Poblet, Poblet romàntic, sembles ésser visió d'un somni. Una pedra acaba tot just de caure als teus peus; plega-la, besa-la piadosament, torna-la al seu lloc i afirma-la ben fort com si fos una cosa sagrada».

—El dia 18 de març, fou l'il·lustre jorisconsult Francesc de P. Maspons i Anglasell, President del Centre Excursionista de Catalunya, qui parlà de la «Manera de fer un tracte», exposant com el concepte «honradesa» ha d'imperar en tots els actes de la nostra vida. Es difícil—digué—que al voler tractar-se amb un consemblant aquell que ha prescindit del concepte exposat anteriorment, que és l'obrar amb rectitud, no inspiri rezels tement-se una nova falta, retirant-se-li la confiança, i privant-lo d'assolir el benefici de la seva activitat, que obrant degudament hauria pogut obtenir. Basant-se en algun refrà popular, assentà la seva tesi, extenent-se en altes consideracions sobre els avantatges de la bona conducta, produint gratíssima impressió a l'auditori.

—El 25 de març, ocupà la nostra tribuna l'eminent folk-lorista Valeri Serra i Boldú. «L'excursionisme i la tradició popular» foren el motiu del seu glossament, que començà fent un tribut d'admiració a tots els excursionistes que l'han precedit en la seva tasca de recerques folk-lòriques. Elogià l'obra de N'Aguiló, remarcant com havia estudiat persis-

tentment la Catalunya estricta. Ahir—prossegueix—parlant amb F. Pujol i Algueró, se'm dolia aquest del temps que havia perdut al no haver anotat i investigat sobre el coneixement de les tradicions. I en canvi, s'ha usat molt la fotografia, que tot hi essent una cosa útil i agradable, no té, per a la tasca folk-lòrica, la valor d'unes anotacions sobre els fets tradicionals. En una visita que vaig fer a un centre excursionista, ço primer que se'ls hi va ocórrer va ésser ensenyar-me el taller de fotografia; però no la biblioteca que era més interessant.

Recordà una excursió que havia fet amb mossèn Cinto Verdager, qui s'interessava pel folk-lore, i afegí: No costa res de fer anotacions; és molt poca cosa dir que s'ha estat a tal lloc sense saber donar-ne detalls. Les cançons tradicionals de Catalunya ens donen punts notables d'història. Som a temps encara de inventariar el tresor tradicional; a través d'ell s'hi veu l'ànima del poble. Explicà anècdotes viscudes durant les seves recerques, contant, entre altres, aquesta llegenda del segle XIII:

«En el poble on hi havia la velleta que va fer-me sabedor de ço que vaig a dir-vos, existien unes cases de cavallers, que es noten per la porta rodona, i els seus moradors havien conret l'obligació forçada d'entregar de tant en tant una noia a certa bèstia fera que rondava pels encontorns, i un jorn la joveneta destinada al sacrifici repetia:—Es ben trist això. Ai Sant Jordi, gloriós Sant Jordi, lliureu-me de la fera!— I quan els údols del monstre es deixaren sentir, va arribar Sant Jordi, barallant-se amb la fera i matant-la.» Heus ací una manera ben senzilla d'explicar la llegenda de Sant Jordi.

Lamentà que no es recollissin les rondalles. L'excursionista—digué—passa i com si res. En visitar una església, que no es concreti a treure'n una fotografia: allí segurament s'hi venerarà un sant que té uns goigs o una llegenda. La feina d'estar rodejat de gent humil preguntant-els-hi coses, no és pas tan desagradable com això!

.

Els conferencians han trobat un religiós silenci entre el selecte auditori, que assistí a llurs peroracions, i uns aplaudiments que premiaren la seva meritíssima tasca. De nou esmentem el nostre agraïment envers ells, per la distinció de què han fet objecte al nostre Centre.

CURSET DE GUIES EXCURSIONISTES

POQUES lliçons manquen ja, per a finir el Curset de Guies Excursionistes, organitzat pel Secretariat de Coordinació Excursionista, que es dona en el nostre estatge. Es amb veritable goig que remarcuem l'entusiasme amb què han vingut seguint-se les profitoses ensenyances que amb caire amical ens ofereixen els professors, la tasca dels quals mereix el reconeixement fervorós de tots els amants de l'excursionisme.

Després de deu lliçons i quatre sortides de pràctiques a què havem assistit, és evident que podem constatar un relatiu avenç en els nostres, podríem dir-ne, coneixements tècnics excursionistes; demostrant-nos la necessitat que tenen els excursionistes de posseir un mínim d'aquests coneixements tècnics, no ja solament per quan surtin al camp poguer ésser útils a ells mateixos i als seus companys, sinó també perquè amb aquests coneixements realitzin les excursions amb alguna finalitat educativa, i desprendre's completament d'aquest anar a fora a devorar quilòmetres sense cap objectiu.

El nombre d'alumnes inscrits als ensenyaments és de 30, havent-hi representació de quasi tot l'excursionisme terrassenc, reflex de la germanor i desig de millorament que anima les nostres entitats, les quals estan representades com segueix: del G. E. Egara, 4 alumnes; del Club Pirenenc, 4; del G. E. Montserrat, 5; i del nostre Centre, 17. S'han donat ja deu lliçons, de les quals en corresponen tres a *Excursionisme*, explicades per En Josep M.ª Batista i Roca; quatre de *Topografia*, donades per En Joan Carreras i Palet; dues de *Primeres cures*, a càrrec del Dr. Pere Gabarró; i una de *Geografia*, explicada per En Josep M.ª Batista i Roca.

A continuació donem una informació resumida del desenrotllament del Curset:

El dia 8 de febrer, el senyor Josep M.ª Batista i Roca, donà una conferència de orientació als inscrits al Curset per tal de preparar-los en els ensenyaments que anaven a començar. Explicà la finalitat i organització dels Curssets, extenent-se en consideracions sobre el què

hauria d'ésser l'excursionisme, i les causes que els induïren a crear el Secretariat de Coordinació de treballs excursionistes i llurs propòsits.

Primera sessió.—Dia 15 febrer, 1.ª lliçó de *Excursionisme*, dedicada a explicar la preparació de l'excursió, comprenent: Càlcul de itineraris.—La marxa.—Velocitat de la marxa.—Fadiga.—Parades.—Marxes de nit.—Assenyalament de camins a la colla excursionista.

Segona sessió.—Dia 17 febrer. Primera lliçó de *Topografia*, composta dels següents temes: Què és un mapa i com es fa.—Projeccions i triangulacions (idees generals).—Escala.—Distàncies.—Convencionalismes.

Tercera sessió.—Dia 22 febrer. Segona lliçó de *Excursionisme* dedicada a Senyals: Alfabet Morse i senyals convencionals.

Quarta sessió.—Dia 24 febrer. Segona lliçó de *Topografia*, explicant els sistemes d'alçament de plànol d'un terreny, per intersecció i per coordenades; i fer croquis d'itineraris.

Primera sortida de pràctiques.—Aquesta sortida tingué lloc el diumenge dia 26 de febrer, a Can Amat de les Farines, conjuntament amb els assistents als cursets que eren donats a l'Agrupació E. Júpiter i al Círcol d'Obrers de Sant Josep de Barcelona. D'acord amb un horari i programa confegits a l'efecte s'efectuaren pràctiques d'assenyalament de camins, d'observació i redacció de ressenyes, pràctiques de Morse, de primeres cures, de càlcul de distància, d'alçament de plànols, etc. Donava goig de veure la companyonia i germanor que a tothora regnà entre els concurrents, i si a això hi afegim l'interès natural dels temes que s'explicaren, amb la senzillesa i cura especial que tenien els professors de fer-los agradables i atractius. Fou una jornada senzillament admirable.

Cinquena sessió.—Dia 28 febrer. Tercera lliçó de *Topografia*, en la qual s'explicà: Diverses formes de muntanyes.—Maneres de marcar el desnivell.—Línies de vall, de canvi de pendent i de carena.—Mesurament d'alçades.

Sisena sessió.—Dia 2 de març. Tercera lliçó d'*Excursionisme*. Aquesta lliçó comprenia: L'equip i el menjar. El professor donà mantes explicacions sobre el vestit, el calçat, el sac d'esquena, classes d'aliments, begudes, del foc i fogons, i finalment sobre el menjar col·lectiu, ço que

recomanà en gran manera a les colles excursionistes, i del qual se'n fa també pràctiques en les sortides.

Segona sortida de pràctiques.—Diumenge 4 de març, a can Sallent, conjuntament amb els del Curset que es dona a Sabadell. A l'igual que l'anterior s'efectuaren pràctiques de càlcul de distàncies, d'alçament de plànols, etc.

Setena sessió.—Dia 9 de març. Quarta lliçó de *Topografia*, en la què s'explicaren els següents temes: Orientació.—Atzimits.—Orientació amb la brúixola.—Amb el sol.—De nit sense instruments.—Problemes de la carta.

Vuitena sessió.—Dia 14 de març. Primera lliçó de *Primeres cures*, explicant: Com comença una malaltia.—Dolors.—Vòmits—Mullenes.—Negats.—Asfíxia.—Respiració artificial.—Envenenaments.—Caixalades.—Mal de muntanya.—Atencions generals als ferits.—Transport.—Ferides.—Concepte de la netedat.

Novena sessió.—Dia 21 de març. Primera lliçó de *Geografia de Catalunya*. El tema era «Estructura general de Catalunya» comprenent: (1. La zona muntanyenca septentrional. (2. El sistema muntanyenc central. (3. Les planes de l'interior. (4. L'extrem meridional. (5. La zona pròxima a la costa.

Desena sessió.—Dia 23 de març.—Segona lliçó de *Primeres cures*, en la qual el professor explicà amb molta competència sobre: Cremades (foc, electricitat).—Geladures.—Insolació.—Neu.—Picades d'animals.—Bosses als ulls.—Hemorràgies.—Garrot.—Luxacions.—Fractures.—Les tortes de peu.—Embenats i del botiquí.

Tercera sortida de pràctiques.—Tingué lloc a can Barba, els dies 24 i 25 de març, també junt amb els de Sabadell. Aquesta sortida era dedicada a pràctiques de *Camping*, però que degut a la pluja persistent durant tot el dissabte retragué la majoria d'inscrits, el qual fou la causa que aquesta sortida no fos el nombrosa que calia esperar. S'efectuaren també pràctiques de *Topografia*.

Manquen solament quatre lliçons de *Geografia de Catalunya* a càrrec d'En Josep M.ª Batista i Roca, que deuen ésser donades els dies, 3, 11, 18 i 25 d'abril, una de *Camping*, per En Ferran Cuito, i tres sortides de pràctiques pels dies 1, 15 i 29 d'abril.

LLUIS SARLÉ-ROIGÉ.

Serra de Cadí

A l'amic Jaume Torras

JA soc a tos peus. Voldria parlar-te, poder vorejar-te nit i dia, car ets per a mi la preferida, la més bella, la més gran, rublerta de poesia. De les fades n'ets un palau, tota tu bell mirador. Jo et proclamo la meva deesa i amb tota humilitat et seré el devot més fidel.

Ta figura sembla un monstre de cent caps, arrencats en ordre de batalla com si volguessin devorar la rica Cerdanya, tot d'un cop.

Quin contrast! El teu selvatgisme de parella amb el teu nom tan dolç!

En un sol dia, com un cabirol he profanat les teves intimitats, he vist tos secrets, que el blanc mantell de neu deixa al descobert.

Que bella és ta posta de sol! Com atraus a l'home somniador que en aquests teus paratges, s'encisa i extasia!

Que n'ets de pèrfida i enganyadora! Com au que vola, soc pres en tes urpes d'àliga.

Ja és negra nit; les estrelles, místics llantions m'embolcallen, com fent llengotes de tot el pla de Cerdanya; els bells poblets llueixen les seves llums, que donen un to tètric al lloc i al moment.

Les regions són unes altres, aquests abims esfereïdors que udolen, són els de la mort....

Mes què sento?.... Tes aspres cimes ploren; de mig ton cor sagnanta ferida s'escorre per la vall.

No ploris de tristor, que els diables s'han fet fora i treu son cap la lluna rienta. Molt prompte el sol et prodigarà son bes suau...

Els obstacles i paranys que vencem per assolir-te, augmenten el nostre intens amor per tu.

No en va, havem conquerit amb esforç el teu bell cim.

PERE PÈRE.

Cal estimar l'amic i el company amb cor resolt, que és propi dels cossos forts i destres i de les ànimes altruistes i generoses.

El Baptisteri de Sant Miquel

Al senyor Francesc Pí de la Serra, coralment.

EN els primers temps cristians s'imposava el baptisme solament des de la primera Pasqua a Pentecostés.

Entre les diverses cerimònies el catecumen se sumergia fins a mig cos en la piscina central i el sacerdot li tirava aigua al cap invocant com avui els noms del Pare, del Fill i del Sant Esperit, plasmant l'escena bíblica del bateig de Jesús per Sant Joan al riu Jordà, que els pintors del Renaixement generalitzaren. Amb el temps anaren variant més o menys les accidentalitats de la cerimònia, però la immersió perdurà

fins passat l'any mil. Més tard els baptisteris es col·locaren en les naus i en els creuers de les esglésies.

Els primers baptisteris cristians, per analogia de serveis s'adaptaren en les dependències que els pagans utilitzaven per a banys. El baptisteri de Letran a Roma, segurament el primer habilitat, (cal recordar que el palau del cònsul romà Lateranus, fou cedit per Constantí al Papa Sant Silvestre, en l'any 323 per a establir-hi el centre del cristianisme), es va fer en el nimfeu de dit palau. Tots tenen la planta que va del quadrat al cercle, la planta octogonal, potser és la que abunda més per adaptar-se millor a les necessitats dels rituals. Tenen una piscina central voltada d'espais, per als diversos actes litúrgics inherents al baptisme. Solen estar isolats però veïnant la basílica. A Itàlia persisteix aquesta disposició fins a l'edat mitjana i n'hi han exemples, entre altres, a Ràvena, a Pisa, a Florència i a Tívoli.

El baptisme en els primers segles era únicament administrat pels bisbes, així sols hi havia baptisteris en les seus episcopals. Essent doncs Egara cap de bisbat des del segle V a darreries del VII, és entre aquest espai de temps que s'alça el baptisteri de Sant Miquel formant part de la Seu que els visigots edificaren sobre les runes d'alguns edificis pagans o potser d'una basílica constantiniana, aprofitant-ne els enderrocs d'una manera bàrbara i taupera.

Les lleis arquitectòniques romanes s'havien esvaït. Els visigots rodans inguaribles, portaven les normes de les construccions de Bizanci i les escampaven per allà on passaven. Ràvena tota orientaltzada radiava esplendorosament en aquella hora de la civilització i fou així com nasqué aquest joiell preciós, pobret i desvalgut, germà dels monuments ravenesos i fill tosc i barroer de la mirífica Santa Sofia de Constantinoble.

Alguns historiadors i arqueòlegs eminents afirmen que es tracta de una construcció purament visigòtica del segle VI. Altres personalitats de prestigi mentre donen la data dels segles VI o VII a les parts baixes i a l'absis, esmenten com en els segles VIII i IX, Carlemany i els reis carolingis després de les invasions serraïnes, anaren refent temples especialment baptismals, amb les mateixes normes arquitectòniques bizantines, (Ràvena continuava essent el centre artístic del món occidental i aprofitant les pedres velles de les quals arreu se'n feia gran

comerç, degut a la escassetesa de constructors i artífex. I encara hom dedueix una època posterior per a les voltes, potser quan la consagració de Santa Maria (1112). La porta es també evidentment canviada de lloc. Un veritable garbuix. Hi hauria antigament un portal en arc de ferradura com li pertocava? Serien coberts els espais d'entorn de la cúpula amb voltes de canó? Hi havia un claustre adherit a l'exterior com en altres esglésies d'aquest tipus i com sembla que a Sant Miquel en romanguin rastres? Hipòtesis encara per a resoldre clarament.

LA RESTAURACIÓ ACTUAL

Ha estat consolidat perfectament. Per una colla d'anys no cal cap temença de destrucció per causes naturals. Han estat netejades i adreçades les teulades, treta una baluerna anacrònica que hi havia al cim; han estat reforçades les parets amb sòlids contraforts tot a l'entorn. Ara sembla que vagi amb crosses. Es la tragèdia inevitable de tots els edificis valetudinaris. S'ha descobert una finestra interessant. Interiorment molt ha estat curosament rascat i despullat de totes les capes de morter, ço que ha permès de descobrir que les trompes còniques que aguantaven la cúpula no eren trompes sinó nínxols de mig punt, solució constructiva autènticament oriental. Han estat netejades i fixades les pintures de l'absis.

Per tot això la Junta de Museus, i tothom que hi contribueix tenen i tindran ben guanyades les lloances que rebin, però... Per què hom construeix al mig del monument una piscina de maons? Nosaltres ambicionaríem les excels esglésies de Sant Pere ben netes i sòlides solament per a mostrar als homes estudiosos del món. Si, però, degut a les necessitats litúrgiques cada dia creixents de la parròquia de Sant Pere és necessari habilitar el baptisteri, no n'hi hauria prou de nivellar el sòl delimitant ben visiblement les parts noves de les antigues, i sense tocar gaire cosa més, col·locar-hi una pica baptismal amb tota la dignitat que el fonamental sagrament de la Església exigeix?

Som del parer que aquests monuments que el pas dels segles ha fet devenir glorioses relíquies, els homes que passen tenen el deure sagrat de conservar-los tocant-los, però, tan poc com puguin.

JOAN DUCH

LES «FALLES» DE SANT JOSEP

UNA de les festes i costums de més anomenada de les terres de llengua catalana, de les més típiques, de més alegria i més art, és la que celebra la ciutat de València, coneguda per les famoses *falles*, en la qual festa les músiques, els balls, els focs artificials, els «coets», les «cordaes», les traques, l'aiguardent, els bunyols, les «tostaes» i la poesia popular *fallera* mantenen durant un parell de dies i nits, l'animació i l'alegria en tots els barris de la ciutat, finalitzant amb la crema de les falles, a mitja nit de la diada de Sant Josep, quines infernals fogueres constitueixen l'apoteòsic espectacle d'aquesta bellíssima festa primaveral.

Festa típica i pròpia del poble valencià, festa d'art, ingeni, foc, pòlvora, on la ràpida concepció de la nostra raça, el *pensat i fet*, és la *falla*. L'assumpte polític palpitant, la crítica, el xisto, l'avorrit couplet, la picanta escena, l'última moda, qualsevol cosa d'actualitat, és el tema de la fabricació de la falla, confeccionada amb elements de fusta, guix i cartró; *plantà* en la vigília de les festes i destruïda per la flama a la nit següent; i junt a la *falla* la musa popular inspira i crea el *llibre de versets*, l'explicació de l'artístic cadafal aixecat pels veïns.

L'origen d'aquesta vella costum de les *falles* se suposa que data del segle XVI, en quina època l'assenyada organització gremial dels fusters, disposava que s'havien d'aprofitar pel treball les hores de vetlla des del dia de Sant Miquel al de Sant Josep. Durant les vetlles, als tallers de fusteria de València, es treballava a la llum d'enormes gresols i llumaneres que penjaven del «parot», un gran pal amb peu amb una creu horitzontal als extrems de la qual penjaven els dits gresols.

La vigília de Sant Josep, dia que finien les vetlles de treball i començaven els dies llargs, la gent jove i alegre celebrava la data, encenent grans *falles*, amb encenalls i trastos vells al davant de les fusteries, i en aquestes «falles» es cremava entre la cridòria de la gent el «parot», demostració de què ja havia acabat el treball a les nits. La festa l'acompanyaven amb músiques, traques, i altres divertiments. Fins un dia, que a un tranquil, se li va ocórrer de vestir el «parot» amb una indumentària igual a la del personatge que era el motiu de les *parlaories* de la gent del barri i el llença a la falla, entre les burles dels espectadors de l'improvisat «aute de fe».

Des d'allavors, cada any i en totes les «falles» de Sant Josep, es convertí el «parot» en la caricatura de la persona que es volia ridiculitzar, exposant-la abans de llençar-la al foc. Més tard aparegueren altres figures, escenes, etc., fins a l'obra artística i enginyosa d'avui i que constitueix un espectacle de improvisats monuments dignes d'admiració.

Els *falleros* es constitueixen en comissió organitzadora de les festes. El veïnat hi contribueix amb quotes setmanals durant tot l'any; s'encarrega l'esbós de la *falla* a un artista. El poeta del barri escriu el llibret de l'explicació i relació de la *falla*. I la nit abans de la vigília de Sant Josep, té lloc la *plantà de la falla*, pels falleros i els artistes, amb acompanyament de bunyols i aiguardent. Les festes duren dos o tres dies. L'Ajuntament i les entitats concedeixen premis valuosos a les *falles* més sobresortints. «Lo Rat Penat» dona premis als millors llibrets de les *falles*. Cada *falla* té la seva banda de música, que al voltant de la mateixa, amenitza els concerts i balls.

Una gentada enorme dels pobles voltants i la que hi va amb els *trens falleros* de Barcelona, Madrid i altres indrets, presència les festes i grans fogueres, que aquest any han assolit el màxim esplendor arribant a 74 el nombre de falles i bandes. Sonen les músiques, esclaten els «coets» i «tronades», crepita la foguera i les espurnes voleien vers al cel, resten cendres aquests magnífics monuments de cartró que cada any, València crea i crema amb el nom de les *falles* de Sant Josep.

P. G.

Març 1928.

Bo és que siguem amics del sol i de l'oxigen, de la mar i de la muntanya; que la tornada cap a la Natura és un gaudi que ens fortificarà corporalment i mental, car ha d'ésser d'un seré estímul vetllar per la salut del cos, per la salut física, però cal que no oblidem ni deixem en segon terme la salut de l'esperit, ja que cal que de la cultura i de la natura sapiguem fer-ne una fusió amorosa, una complementació per a la nostra vida de ciutadania.

F. PUJOL I ALGUERÓ.

Crònica

Excursions fetes.—S'han portat a cap les oficials anunciades, i a més particularment se n'han organitzat de molt diverses, amb assistència d'un bon nombre d'associats.

Visites a Sant Pere.—El matí del diumenge 19 de febrer, una nodrida representació de la Secció d'Arqueologia del Centre Excursionista de Catalunya, al front de la qual hi anava el Sr. Pelegrí Cassades i Gramatges, efectuà una visita a les interessants i venerables esglésies de Sant Pere, acompanyats de varis consocis nostres.

—També el dia 4 de març a la tarda, el nostre volgut consoci el literat Joan Santamaria, aprofitant l'estada a la nostra ciutat amb motiu de donar una conferència en el nostre Centre, féu una visita a Sant Pere, quedant fortament admirat a l'observar les importants obres de restauració que hom hi efectua.

Goigs.—Recomanem a tots els socis procurin engruixir la col·lecció de goigs de la nostra biblioteca, amb contínues aportacions, aprofitant l'avinentesa de les sortides que facin, i que procurin presentar-los, si és possible, enrotllats i amb llur cognom al dors.

Biblioteca.—Darrerament han ingressat els següents volums: «*Excursions pels Pireneus i els Alps*» d'En Josep M.ª Guilera i Albinyana.—«*Orientacions d'Excursionisme*» d'En F. Pujol i Alguero.—«*Calendari Folk-lòric d'Urgell*» d'En Valeri Serra i Boldú, donatiu de Ll. S. R.—«*Elogi de Catalunya*» d'En J. Vallés i Pujals, donatiu del Sr. Emili Badiella.—«*El llibre en la Cultura Social*», fascicle que conté una conferència donada al Centre Obrer d'Olot, per En J. M. Mir Mas de Xexàs.—«*Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*» Volum XX, números 7, 8, 9, 10, 11 i 12.—«*Memoria de El Seguro Tarra-sense contra los accidentes del Trabajo*», any 1927. A més s'han rebut les revistes i butlletins excursionistes de costum.

EXCURSIONISME (periòdic quinzenal).—Aquest periòdic que serà el portaveu de l'excursionisme en general, i consagrat completament a defensar els nostres principis, hom ha anunciat la seva aparició per l'abril actual. Són ja en gran nombre les subscripcions obtingudes en el nostre Centre. A Secretaria o bé en la llista inserida en el tauló d'anuncis, poden adreçar-se les subscripcions.

Absència d'un company.—L'actiu president de la Comissió d'ARXIU,

Pere Sala i Flotats, per exigències del treball s'ha absentat de la nostra ciutat, privant-nos de la seva valuosa cooperació.

Desitgem que l'amic pugui retornar aviat entre nosaltres.

Troballes interessants.—En el terreny argilós de la bòvila dels senyors Segués, Donadeu i C.^a han estat trobats en varies recerques que s'hi han efectuat, 12 caixals del *Dinotherium giganteum*, essent probables noves troballes. Aquests caixals s'estan restaurant acuradament, i en la pròxima edició procurarem donar-ne una detallada informació il·lustrada.

Secció d'Esports de neu i d'alta muntanya.—Sota l'organització de la S. d'E. de N. i A. M. del nostre Centre, tingué lloc el dia 12 de febrer en les magnífiques pistes de La Molina, l'anunciat *Concurs Local d'Skis*. La prova tenia aproximadament un recorregut de 10 kilòmetres. Pregueren la sortida 8 concursants, classificant-se'n només 5, com segueix.

1.er	Pere Pèrre	(C. E. de T.)	— 1 hora, 16 minuts.
2.on	Isidre Suana	(C. E. de T.)	— 1 hora, 17 minuts.
3.er	Josep Tintoré	(C. E. de T.)	— 1 hora, 28 minuts.
4.art	Joan Borràs	(C. E. de T.)	— 1 hora, 29 minuts.
5.int	Antoni Dalmases	(C. E. de T.)	— 1 hora, 50 minuts.

—El dia 11 de març, 3 companys de la Secció efectuaren una excursió als Flautats de Montserrat.

Secció d'Atletisme.—En aquests dos mesos que acaben de passar la vida atlètica, en general, queda un xic esmortuïda, a conseqüència del traspàs que s'efectua entre la temporada d'hivern i la d'istiu.

Amb tot, la Secció ha estat representada en tres curses que s'han celebrat. La del 5 de febrer, organitzada per l'A. E. Tagamanent i en la qual hi participaren N'Abelló i Figueres, classificant-se 15 i 18 respectivament. Els mateixos consocis participaren al Campionat provincial de *cross* celebrat a Barcelona el dia 19 del mateix mes, obtenint els llocs 14 i 26 de la classificació general.

I finalment, la Junta de la Secció seleccionà el consoci Abelló per tal de què participés al Campionat de Catalunya de *cross*, organitzat a la ciutat de Girona i en el qual obtingué una brillant classificació a l'entrar en 15.é lloc.

D'acord amb ço dit al començament, altra vegada s'observa activitat en el camp d'entrenament de Les Fonts, essent molts els consocis

que ja han donat començ a llur preparació en vistes a les properes competicions.

Per tal d'unificar els esforços, la Junta convocà una reunió extraordinària pel dia 10 de març, la qual transcorregué en mig d'una gran animació i en la mateixa fou estudiat detalladament el què hauria d'ésser l'actuació de la Secció en la propera temporada, existint una perfecta unanimitat en tots els criteris.

Secció de Fotografia.—Aquesta Secció reunida en Junta General el dia 7 de març del present any, acordà el següent:

Cobrar la quota cada dos mesos en lloc de cada tres mesos com venia efectuant-se.

Modificació de l'article 5 dels Estatuts, que dirà:

«Per la bona marxa de la Secció, els seus socis components nomenaran una Junta composta de President, Tresorer, Secretari i dos Vocals, essent renovada per mitad cada dos anys i per torn de càrrecs en la primera quinzena de setembre. A més es constituirà el Jurat a què s'ha fet referència en l'article anterior, compost del President del Centre, President de la Secció de Fotografia i un tercer, nomenat per les respectives Junes, qual càrrec ha de recaure a un soci del Centre de reconegudes aptituds artístiques i fotogràfiques».

—A fi de practicar la fotografia, tindran lloc cada mes un concurs de recull documental i artístic per arxiu, premiant-se les millors per punts. Les premiades, aniran al concurs anyal. Les demés quedaran en arxiu, sempre que siguin documentals.

Pels acords de dits concursos, aquesta Secció es reunirà l'últim dimecres de cada mes a les 10 de la vetlla.

CURSET DE GUIES EXCURSIONISTES

Dia 1.er d'abril.—4.ª Sortida de Pràctiques.

Dia 3 » —Segona lliçó de Geografia.

Dia 11 » —Tercera lliçó de Geografia.

Dia 15 » —5.ª Sortida de Pràctiques.

Dia 18 » —Quarta lliçó de Geografia.

Dia 25 » —Cinquena lliçó de Geografia.

Dia 29 » —6.ª Sortida de Pràctiques.

FULLA D'EXCURSIONS

DIES 7, 8 i 9 D'ABRIL

Excursió de «Camping» al Montseny

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya.—Vocal, Joan Borràs.

DIA 7 D'ABRIL

Excursió a Santa Creu d'Olorde

Vocal, Joan Vilà.

DIA 22 D'ABRIL

Excursió a Puig Madrona, escletxes de Papiol i Rubí

Sortida a les 6 pel F. C. de C.—Vocal, Ramon Cabeza.

DIA 29 D'ABRIL

Excursió a Guanta

Vocal, Josep Tintoré.

DIA 6 DE MAIG

Excursió a les Serres de l'Ubach

Vocal, Josep Estruch.

DIA 13 DE MAIG

Excursió a Sant Llorenç del Munt

Vocal, Joan Sarlé Roigé.

DIA 20 DE MAIG

Excursió a les Pedritxes i Roques de Castell Çapera

Vocal, Marian Armengol.

DIES 26, 27 i 28 DE MAIG

Excursió al Pedraforca

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya.—Vocal, Josep Belil.

DIA 28 DE MAIG

Aplec anyal a Sant Salvador de les Espases

Sortida a les 7 per l'estació del Nord.—Vocal, Lluís Sarlé-Roigé.

DIA 3 DE JUNY

Excursió a Mura

Vocal, Joaquim Vendrell.

DISPONIBLE

ESTORERIA I PERSIANES

Antoni Rovira

CASA FUNDADA EN 1770

FONT-VELLA, 14 - TERRASSA - TELEFON, 749

JOSEP M.^A NOGUÉS

Drogues - Productes Químics -
Fotografia - Pintures - Perfu-
meria - Específics - Aigües Mi-
nerals - Conserves - Etc.

Font-vella, 18 - Telèfon, 708
TERRASSA

SI....!

però els excursionistes us di-
ran: Voleu un bon Calçat, de
material garantit i a bon preu?

Aneu desseguida al carrer

Torrella, 13

que quedareu ben servit.

EXCURSIONISTA!!

Comprant tot el que necessitis per a vestir, en

EL BLAU

aniràs sempre a la moda amb el màxim d'economia.

ASSEGURANCES CAPELLA

ST. LEOPOLD, 98

V I D A
INCENDIS
ACCIDENTS
MARÍTIMS
ROBATORIS, ETZ.

TELÈFON, 109

Els productes fotogràfics «GEVAERT» són
els millors.

Aficionats: Proheu-los i els usareu sempre.

Aquesta pel·lícula es lo millor de lo millor.

AFICIONATS:

Se recomana d'una manera especial

Els rotllos de pel·lícula

Les plaques Extra i Ultra-Ràpides

Els papers i tarjetes RONIX (auto-virants)

» » » Rídx (cloro-bromur)

» » » Ortho-Brom (bromur)

Els reveladors que en forma de pasta s'han
posat a la venta.

EDUARD TEY. -- Plaça del Pi, 2
BARCELONA

CONFITERIA

CASA CUNÍ

RUTLLA, 52 :: TELÈFON, 412 :: TERRASSA

Tintoreria Vda. Castelló

Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari.-

Colors sòlids a la mostra. - Negres per a dols,
a les 10 hores. - Secció especial de destacats.

Nord, 25. - Telèf. 334. - Sucursal: Rutlla, 40

JOAN MORRAL
IMPRESSOR

M. Abad Ribera

Pues i Lliços per a teixits. - Extens assortit en
pues de lloguer. - Filferros de totes classes.-

Laminació en fret de cercols per
a embalatges, i altres indústries

Topete, núm. 1 :-: Telèfon, 174